

Ilmataadi maapealne asemik – Soomes

Maailma meteoroloogiaorganisatsiooni (WMO) juhiks on sellest aastast Soome meteoroloogiasinstituudi peadirektor Petteri Taalas.

Ain Kallis

2010. aastal toimus Tõraveres Tartu Ülikooli meteoroloogia observatooriumi 145. aastapäevale pühendatud sümposium. Meteoroloogiajaama vaatlusplatsi ees on mõõteriist burromeeeter, mille tööd tutvustab EMHI arendusosakonna peaspetsialist Ain Kallis (vasakul), burro taga seisab Soome meteoroloogiasinstituudi peadirektor Petteri Taalas, paremal USA teadlane Ellsworth Dutton. FOTO: RAIVO TASSO

Miljonid lapsed maakeral teavad hästi, kus elab habemik vanahärra, kes aasta lõpul jagab kinke – muidugi Põhja-Soomes!

Läinud aasta juunis said aga tuhanded meteoroloogid-klimatoloogid teada, kes hakkab järgmisel neljal aastal juhtima ilmaelu kogu maailmal. Miks on see ametikoht nii oluline?

Vaba infovahetus

Tartu füüsikaproffessor Georg Friedrich Parrot kirjutas täpselt kahe sajandi eest oma füüsikaõpikus: “Et oleks loota rikkalikku saaki atmosfääri tundmaõppimisel, peaksid kõik riigid tsiviliseeritud maailmas liituma, et rajada meteoroloogiline ühendus, milleks oleksid maailma arvukais punktides vaatlusjaamad ning peale selle keskbüroo, kuhu koondataks kõik vaatlused.”

Kõik arenenud maad koondusid selliseks liiduks algul rahvusvahelise meteoroloogiaorganisatsiooni (IMO) nime all 1873. aastal, pärast Teist ilmasõda 1950. aastal aga WMO egiidi alla.

Praegu teevad ilmaalast koostööd pea kõik riigid, koos nn territooriumidega on neid WMOs kokku 191.

ÜRO juures töötab palju organisatsioone, neist kõige efektiivsem olevat just meteoroloogiline (iga ilmateenistustesse paigutatud dollar andvat tagasi kümme, sedastas 2000. aastal ÜRO peasekretär Kofi Annan).

WMO eesotsas on formaalselt kongressi poolt neljaks aastaks valitav president, praegu on see kanadalane David Grimes. (Muide, üle-eelmine president, austraallane John Zillmann mainis, et tema juured ulatuvad Eestisse!)

Tegelik juht – tegevdirektor – on aga peasekretär, kes haldab sadu ametnikke hõlmavat aparaati. Ilmselt on amet mõjuvõimas, sest valimistega kaasnevad alati kulissidetagused võitlused. 2003. aastal uuris korruptsiooni ilminguid sekretariaadis isegi Šveitsi politsei!

Päris “oma” meheks ei saa esimesest jaanuarist WMO peasekretäri postile asunud Soome meteoroloogainstituudi (FMI) peadirektorit Petteri Taalast just nimetada. Küll aga väga heaks lahetaguseks kolleegiks.

Viie aasta eest anti talle meteoroloogia ja hüdroloogia instituudi (EMHI) teenetemärk “Erakordsete teenete eest Eesti riikliku ilmateenistuse arendamisel viimastel aastakümnetel”.

Taalas on Soome ilmateenistust juhtinud juba 2002. aastast. Kolm aastat töötas ta ka Genfis WMO ühe osakonna direktorina. Kui WMod loetakse üheks maakera efektiivsemalt töötavaks süsteemiks, siis sama on öeldud ka FMI kohta.

Kolme aasta eest suudeti edukalt vältida instituudi ühinemist teistega – “FMI tööga ollakse rahul ning pole mõtet hakata parandama töötavat mootorit,” kirjutas Taalas tookord Maalehele.

Meeldejääv seik

Eestit on külastanud ka eelmised peasekretärid – nigeerlane Godwin Olu Patrick Obasi 1993. ja prantslane Michel Jarraud 2005. aastal.

Neist esimesega lõunatasime Tartus Taverni restoranis. Kõik kulges libedalt kuni ühe mobiilihelinani. Kaks dressides seltskonda kantpäid kargasid püsti ja tõmbasid põuest välja tohutud telefonid.

Härra Obasi läks näost valgeks – mafioosod?! Meenutuseks: mehed olid seal kolakad, moblad tollal pirakad ja helinad ühetaolised.